

Najczęściej zadawane pytania

ECA/14/49

Luksemburg, 5 listopada 2014 r.

Sprawozdanie roczne za 2013 r. – najczęściej zadawane pytania

1. Czy Europejski Trybunał Obrachunkowy zaaprobował sprawozdanie finansowe za 2013 r.?

Tak. Trybunał zaaprobował sprawozdanie finansowe za 2013 r., gdyż uznał je za wiarygodne (innymi słowy, wydał „opinię bez zastrzeżeń”). Począwszy od 2007 r. Trybunał wydawał opinie bez zastrzeżeń w odniesieniu do każdego roku budżetowego. Trybunał stwierdza, że sprawozdanie finansowe za 2013 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Unii Europejskiej oraz jej wyniki za badany rok.

Oprócz opinii na temat sprawozdania finansowego Trybunał zobowiązany jest również do wydania opinii – na podstawie badań kontrolnych – czy **płatności leżące u podstaw rozliczeń** były dokonywane zgodnie z przepisami unijnymi. W 2013 r. **szacowany poziom błędu w tych transakcjach wyniósł 4,7% i był po raz kolejny zbyt wysoki, by Trybunał mógł wydać opinię bez zastrzeżeń w zakresie prawidłowości wydatków.**

2. Czy w zarządzaniu finansami UE następuje poprawa?

W ostatnich latach szacowany poziom błędu nie ulegał znaczącym zmianom, ale utrzymywał się powyżej tzw. progu istotności¹ wynoszącego 2%. Sytuacja różni się w zależności od obszaru polityki, a jedynym obszarem, w którym szacowany poziom błędu jest dopuszczalny, są wydatki administracyjne UE (zob. [schemat](#)).

Trybunał wielokrotnie zalecał usprawnienie systemów kontroli na poziomie państw członkowskich i UE oraz dalsze uproszczenie zasad, tak aby poprawić jakość wydatkowania i zmniejszyć poziom błędu.

3. Co oznacza zatem szacowany poziom błędu w wysokości 4,7%?

Odsetek 4,7% to szacunek kwot, które **nie powinny być zostać wypłacone z budżetu UE**, ponieważ nie zostały wykorzystane zgodnie z przepisami UE, a zatem nie spełniły celów określonych przez Radę i Parlament w prawodawstwie unijnym.

ECA Press

Damijan Fišer – Urzędnik ds. kontaktów z prasą

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Tel.: +352 4398-45410   Tel. kom.: +352 621552224

E-mail: press@eca.europa.eu

@EUAuditorsECA

Youtube: EUAuditorsECA

eca.europa.eu

Do typowych błędów zalicza się **płatności na rzecz niekwalifikowalnych beneficjentów lub projektów bądź też zamówienia na usługi, towary lub inwestycje z naruszeniem przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych** (zob. [schemat](#)).

4. Łączny budżet UE w 2013 r. wyniósł 148,5 mld euro, a poziom błędu wyniósł 4,7%. Czy oznacza to, że zmarnowano 7 mld euro środków UE?

W przeszłości niektórzy komentatorzy mnożyli łączny budżet UE przez poziom błędu, a otrzymaną w ten sposób kwotę określali mianem „zmarnowanych środków”. **Takie uproszczone podejście może jednak wprowadzać w błąd.** W ramach przeprowadzanych kontroli Trybunał sprawdza, czy środki UE zostały spożytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem, czy naliczone koszty zostały właściwie obliczone i czy spełniono warunki kwalifikowalności.

Niektóre z wykrytych błędów dotyczą środków, które nie spełniały warunków kwalifikowalności. Tak było na przykład w przypadku wsparcia udzielonego na badania naukowe podmiotowi zaklasyfikowanemu jako „małe lub średnie przedsiębiorstwo”, który faktycznie stanowił własność dużej firmy. Inne błędy związane były z przypadkami naruszenia przepisów dotyczących zamówień publicznych, jak np. udzielenie zamówienia z wolnej ręki na dodatkowe roboty budowlane w porcie lotniczym danemu przedsiębiorstwu bez umożliwienia innym oferentom przedstawienia najlepszych cenowo ofert.

W takich przypadkach fundusze UE mogły odnieść pewien pozytywny skutek i przynieść korzyści, mimo że nie przestrzegano w pełni warunków dotyczących ich wykorzystania. Z drugiej strony do marnotrawstwa może dojść nawet gdy środki są wydatkowane legalnie i prawidłowo, jak choćby w przypadku budowy autostrady bez uwzględnienia potrzeb ruchu drogowego.

5. Jak powstają błędy?

Do błędów dochodzi, gdy beneficjenci nie przestrzegają zasad przy ubieganiu się o środki UE. Aby beneficjenci mogli ubiegać się o wsparcie unijne, wymaga się od nich przestrzegania określonych zasad unijnych oraz niekiedy krajowych. Mają one zagwarantować, że wydatki zostaną przeznaczone na cele określone przez Radę i Parlament.

Do błędów dochodzi, gdy zasady te zostają złamane – na przykład gdy promotorzy projektów nie przestrzegają przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, ośrodki badawcze wnioskuje o zwrot kosztów niezwiązanych z projektami finansowanymi ze środków UE, bądź gdy rolnicy nie przestrzegają podjętych zobowiązań środowiskowych. W sprawozdaniu rocznym za 2013 r. przedstawiono przykłady błędów wykrytych w trakcie badań kontrolnych.

6. Czy jeśli w 2013 r. szacowany poziom błędu w płatnościach UE wyniósł 4,7%, oznacza to, że 95,3% budżetu UE wydatkowano zgodnie z przepisami?

Nie. Opinia Trybunału na temat wydatków UE opiera się na szerokiej próbie obejmującej wszystkie obszary polityki. Transakcje objęte próbą są szczegółowo badane, a wykryte błędy kwantyfikowane i wykorzystywane do obliczenia szacowanego poziomu błędu.

Istnieje jednak wiele błędów, których Trybunał nie kwantyfikuje, jak np. mniej poważne naruszenia przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, nieprzestrzeganie przepisów dotyczących działań promocyjnych czy nieprawidłowa transpozycja dyrektyw UE do przepisów krajowych. Błędy takie nie są uwzględniane w poziomie błędu szacowanym przez Trybunał.

7. Czy wykryte błędy oznaczają nadużycia finansowe?

W większości przypadków tak nie jest. Nadużycie finansowe jest aktem umyślnego oszustwa w celu odniesienia korzyści. Choć w toku standardowych procedur kontrolnych może być trudno wskazać umyślne działania o cechach nadużycia finansowego, każdego roku w trakcie badań kontrolnych Trybunał stwierdza nieliczne przypadki podejrzeń popełnienia nadużycia. Wszystkie te przypadki są zgłaszane do OLAF (Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych), który przeprowadza dochodzenie i w razie konieczności monitoruje każdy taki przypadek we współpracy z władzami państw członkowskich.

8. Kto jest odpowiedzialny za błędy – państwa członkowskie czy Komisja?

Ostatecznie wina spoczywa na tych, którzy sporządzają niepoprawne wnioski o dofinansowanie. Systemy kontroli zarówno na poziomie państw członkowskich, jak i na poziomie UE powinny jednak w pierwszej kolejności zapobiegać rozpatrywaniu tego rodzaju wniosków lub umożliwiać ich wykrycie i skorygowanie tuż po otrzymaniu. Jak wynika z kontroli Trybunału, systemy te są jedynie częściowo skuteczne. Z tego powodu w płatnościach występują błędy.

Trybunał szacuje, że poziom błędów w wydatkach zarządzanych wspólnie przez Komisję i państwa członkowskie wynosi 5,2%. W przypadku reszty wydatków operacyjnych, którymi zarządza bezpośrednio Komisja, wynosi on 3,7%. Trybunał wykrył wiele uchybień w systemach zarządzania i kontroli zarówno na poziomie państw członkowskich, jak i Komisji.

Obszary objęte zarządzaniem dzielonym, takie jak wydatki w obszarze rolnictwa i polityki spójności, stanowią 80% wydatków UE. Wciąż istnieje możliwość bardziej skutecznego wykorzystania systemów kontroli w celu ograniczenia poziomu błędów. Trybunał stwierdził, że w przypadku znacznego odsetka wykrytych błędów organy państw członkowskich dysponowały wystarczającymi informacjami, aby wykryć i skorygować te błędy przed wystąpieniem do Komisji o zwrot kosztów. W ten sposób można by było znacznie obniżyć poziom błędów, np. z 6,7% do 2,0% w obszarze wydatków „Rozwój obszarów wiejskich, środowisko naturalne, rybołówstwo i zdrowie”.

9. Komisja może wystąpić do państw członkowskich o zwrot nieprawidłowo wydatkowanych środków. Jaki ma to wpływ na poziom błędów?

Korekty finansowe i odzyskane środki są uwzględniane w szacowanym przez Trybunał poziomie błędów, o ile prowadzą do odzyskania błędnych płatności dokonanych w tym samym roku. Dzieje się tak, jeśli niepoprawnie dokonany wydatek zostanie wykryty i wykluczony z deklaracji przesłanej Komisji przez państwo członkowskie lub prowadzi do odzyskania środków od beneficjentów w trakcie roku. Te warunki są jednak rzadko spełnione.

W 2013 r. działania korygujące i mające na celu odzyskanie środków podjęte przez organy państw członkowskich i przez Komisję miały pozytywny wpływ na szacowany poziom błędów. Gdyby nie podjęto tego rodzaju działań, ogólny szacowany poziom błędów wyniósłby 6,3%, a nie 4,7%.

W okresie wydatkowania 2007-2013 państwa członkowskie miały niewielką motywację do składania prawidłowych wniosków, ponieważ wnioski zawierające błędy można było wycofać i zastąpić innymi, nie tracąc przy tym środków z budżetu UE. Przepisy dotyczące polityki spójności w nowym okresie wydatkowania 2014-2020 ograniczają możliwość tego rodzaju praktyk. Wpływ tej zmiany powinien być dostrzegalny w przyszłych wydatkach.

10. Co oznacza „skupienie się na osiągnięciu rezultatów”?

Zarządzający finansami w UE i państwach członkowskich powinni poświęcać więcej uwagi temu, co osiąga się w ramach projektów i działań finansowanych przez UE, a nie jedynie koncentrować się na tym, czy ukończono je zgodnie z przepisami. Przykładowo środki należy przeznaczać na lotniska i drogi, które rzeczywiście będą wykorzystywane, bądź na projekty ekologiczne, które faktycznie przyczynią się do ochrony środowiska.

Sprawozdanie roczne 2013 – PAKIET PRASOWY w 23 językach UE jest dostępny na stronie internetowej www.eca.europa.eu.

ⁱ Próg istotności to poziom, poniżej którego błędy nie mają znaczącego wpływu.